

POSTANOWIENIE

Dnia 9 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie ze skargi J. Z.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...]. w sprawie o sygn. II AKa 14/22,

na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 9 czerwca 2026 r.,

- 1. pozostawia skargę bez rozpoznania;**
- 2. zarządza zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżącego J. Z. kwoty 200 (dwieście) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi.**

UZASADNIENIE

Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki z dnia 1 października 2025 r., która wpłynęła do Sądu Najwyższego dnia 22 października 2025 r., skarżący J.Z., działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o: stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt II AKa 14/22, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w [...]. II Wydział Karny, przed którym doszło do naruszenia prawa skazanego do rozpoznania i zakończenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki; zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w [...] do niezwłocznego sporządzenia uzasadnienia wyroku w możliwie najkrótszym terminie; zasądzenie od Skarbu

Państwa na rzecz skarżącego kwoty 20 000 (dwadzieścia tysięcy) złotych oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu skargi pełnomocnik skazanego wyjaśnił, iż w dniu 2 kwietnia 2025 r. Sąd Apelacyjny w [...]. wydał wyrok w sprawie skarżącego. Tego samego dnia złożono wnioski o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wskazanego wyroku, które nie zostało sporządzone do dnia wniesienia niniejszej skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania podlegała pozostawieniu bez rozpoznania.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że w myśl art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Skarga na przewlekłość ma przede wszystkim za zadanie eliminowanie oraz zapobieganie przewlekłości przez dyscyplinowanie sądu *meriti* do podejmowania zarówno w odpowiednim czasie jak i właściwych czynności prowadzących do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że skarga na przewlekłość postępowania wniesiona już po jego prawomocnym zakończeniu nie może odnieść skutku i jest niedopuszczalna, chyba że dotyczy postępowania przed Sądem Najwyższym (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13; postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 sierpnia 2014 r., III SPP 159/14, z 10 czerwca 2014 r., III SPP 110/14; z 3 września 2019 r., I NSP 73/19; z 12 października 2023 r., I NSP 204/23, z 4 września 2024 r., I NSP 224/24).

W realiach niniejszej sprawy skarga wniesiona została już po wydaniu w dniu 2 kwietnia 2025 r. przez Sąd Apelacyjny w [...]. prawomocnego wyroku w sprawie o

sygn. akt II AKa 14/22. W rezultacie okoliczności faktyczne sprawy sprowadzają się do tego, że pełnomocnik skazanego twierdzi, iż opóźnienie w sporządzeniu uzasadnienia wynoszące na gruncie niniejszej sprawy ponad pół roku, znacząco utrudnia wykonywanie prawa do obrony skazanego i wpływa na możliwość skutecznego złożenia kasacji.

Sąd Najwyższy uznaje, że nadzwyczajne środki zaskarżenia w postępowaniu karnym takie jak kasacja są objęte skargą na przewlekłość postępowania. Inne wnioskowanie byłoby sprzeczne z szeroko rozumianym prawem do sądu, bowiem przepisy ustawy o skardze na przewlekłość postępowania stosuje się zgodnie ze standardami wynikającymi z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (art. 1 ust. 3 u.s.p.p.). Europejski Trybunał Praw Człowieka rzetelne uzasadnienie wyroku sądowego traktuje jako element prawa do sądu, obok m.in. prawa do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia bez zbędnej zwłoki oraz prawa do wyegzekwowania wyroku (A. Gajda, *Rzetelne uzasadnienie wyroku sądowego w kontekście wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 9 marca 2023 r. w sprawie Cupiał przeciwko Polsce*, Przegląd Prawa Konstytucyjnego, 2023, nr 4, s. 151-161). Jednak w rozpoznawanej sprawie kasacja nie została wniesiona, a termin na jej wniesienie pozostaje otwarty.

Stosownie do treści art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę,

rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; z 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22; 22 marca 2023 r., I NSP 25/23). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzecniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06). Jakkolwiek problemy kadrowe i ilość spraw nie mogą usprawiedliwiać braku sporządzenia uzasadnienia, to przyczyniają się one do dezorganizacji i opóźnień w wyznaczaniu spraw, ale wciąż pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w konkretnej sprawie. Ostatecznie Sąd jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na sporządzenie uzasadnienia w analizowanej sprawie został przekroczony. Sąd Najwyższy z całą stanowczością podkreśla, że skazany ma prawo do otrzymania rzetelnego uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji, a ten ma obowiązek sporządzenia go w terminie przewidzianym przepisami postępowania karnego. Nie budzi wątpliwości teza, że „nieodłącznym elementem

i jednocześnie skutkiem rzetelnego procesu jest rozstrzygnięcie oraz wiążący się z nim obowiązek uzasadniania orzeczeń w sposób klarowny, czytelny, z zachowaniem wymogów prawa krajowego (K Grzelak-Bach, *Rola uzasadnienia sądowego w realizacji prawa do rzetelnego procesu sądowoadministracyjnego – standard strasburski*, Studia Prawnicze, 2014, z. 4, s. 14).

Niesporządzenie uzasadnienia wyroku na zasadach ww. należy ocenić negatywnie, co w niniejszej sprawie jest szczególnie istotne, bowiem zwłoka wyniosła nieco ponad dwanaście miesięcy. Sytuacja ta może być oceniana z perspektywy naruszenia prawa do rzetelnego procesu. Niemniej jednak skarga na przewlekłość została złożona już po wydaniu prawomocnego wyroku, a więc już poza tokiem postępowania. Z tego powodu należało pozostawić ją bez rozpoznania.

Nie można bowiem utożsamiać długiego czasu na sporządzenie uzasadnienia wyroku przez sąd drugiej instancji z przewlekłością postępowania jako całości, do której to oceny ma zastosowanie ustawa o skardze na przewlekłość postępowania. Długi czas oczekiwania na sporządzenie uzasadnienia przez sąd drugiej instancji, tj. czas przekraczający 14 dni przewidziany przez k.p.k., jest naruszeniem przepisów procedury karnej, ale nie w każdym przypadku musi automatycznie powodować przewlekłość toku postępowania, bowiem z tego punktu widzenia, dla takiej jego oceny istotne są czynności podejmowane przed wydaniem wyroku i ich wpływ na uzyskanie orzeczenia sądu drugiej instancji w rozsądnym terminie. Wobec powyższego Sąd Najwyższy uznał skargę na przewlekłość postępowania, wniesioną w niniejszej sprawie po wydaniu wyroku sądu drugiej instancji, za niedopuszczalną.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 8 ust. 2 i art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania w zw. z art. 430 § 1 k.p.k. i z art. 429 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

s.h.

[a.ł.]

